

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	22 april 2025	n.v.t.

Onderwerp

Pilot Interbestuurlijk Toezicht Omgevingsrecht 2025-2026

Advies

2. Te bepalen dat, in het kader van de pilot IBT omgevingsrecht, de termijnindicator voor het vaststellen van het procescriterium 'uitvoeringsprogramma' tijdelijk wordt verruimd van 1 februari naar 1 april, gedurende de periode van 23 juni 2025 tot en met 31 december 2026, als afwijking van het *Uitvoeringsprogramma Generiek Interbestuurlijk Toezicht 2024*.
3. Te bepalen dat, in het kader van de pilot IBT omgevingsrecht, van 23 juni 2025 tot en met 31 december 2026, een tijdelijke inhoudelijke toetsing van VTH-beleidsstukken plaatsvindt bij 12 gemeenten, als aanvulling op het *Uitvoeringsprogramma Generiek Interbestuurlijk Toezicht 2024*.
3. Vast te stellen de GS-brief aan de colleges van B&W van alle Zuid-Hollandse gemeenten over de pilot IBT omgevingsrecht, zoals uitgewerkt in adviespunten 1 en 2, inclusief toelichting en bestuurlijke reactietermijn.
4. Vast te stellen de GS-brief aan Provinciale Staten over de pilot IBT omgevingsrecht, ter informatie over de in adviespunten 1 en 2 genoemde tijdelijke wijzigingen.
5. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de pilot IBT omgevingsrecht.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

1. GS brief aan colleges van BW – Pilot IBT Omgevingsrecht 2025-2026
2. GS brief aan Provinciale Staten – Pilot IBT Omgevingsrecht 2025-2026

1 Toelichting voor het College

In het kader van interbestuurlijk toezicht (IBT) omgevingsrecht wordt beoordeeld of de gemeentelijke beleidscyclus voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) voldoet aan een aantal minimale wettelijke procescriteria en gehanteerde termijnindicatoren. Deze beoordelingscriteria zijn vastgelegd in het *Generiek Interbestuurlijk Toezicht Uitvoeringsprogramma 2024*, dat in 2023 door GS is vastgesteld. GS en alle Zuid-Hollandse gemeenten hebben zich aan dit uitvoeringsprogramma gecommitteerd via de *Bestuursovereenkomst Generiek Interbestuurlijk Toezicht 2022*.

Waarom deze pilot? Na evaluatie van de huidige werk- en beoordelingswijze van IBT omgevingsrecht samen met gemeenten, werd duidelijk dat de nadruk op termijnen de inhoudelijke afstemming belemmert. Gemeenten gaven aan behoefte te hebben aan meer flexibiliteit en ruimte voor zorgvuldige afstemming, evenals meer inhoudelijke gesprekken over VTH-beleid en -stukken. Deze signalen hebben geleid tot het voorstel voor een pilot.

Doel van de pilot: De pilot heeft als doel te onderzoeken of een flexibeler en inhoudelijker benadering bijdraagt aan een wetconforme en sluitende VTH-beleidscyclus bij gemeenten, zonder dat dit ten koste gaat van de voortgang van de VTH-cyclus. Ook zal de pilot aantonen of deze benadering geschikt is voor de toekomstige werk- en beoordelingswijze van IBT omgevingsrecht.

Opzet van de pilot: De pilot IBT omgevingsrecht bestaat uit twee onderdelen:

1. **Tijdelijke wijziging: verruiming van één termijnindicator:** De termijn voor het vaststellen van het procescriterium 'uitvoeringsprogramma' wordt tijdelijk verruimd van 1 februari naar 1 april. De datum van 1 februari wordt beschouwd als meetmoment. Deze verruiming is tijdelijke afwijking van het *Uitvoeringsprogramma Generiek Interbestuurlijk Toezicht 2024*.
2. **Tijdelijke aanvulling: inhoudelijke toetsing van VTH-beleidsstukken:** Het *Uitvoeringsprogramma Generiek Interbestuurlijk Toezicht 2024* wordt tijdelijk aangevuld met een inhoudelijke toetsing van VTH-beleidsstukken bij 25% van de Zuid-Hollandse gemeenten (12 gemeenten). Bij deze toetsing worden wettelijke procescriteria toegepast die inhoudelijke eisen stellen aan VTH-beleidsstukken. De selectie van gemeenten voor deze toetsing wordt ambtelijk afgestemd en gebeurt deels willekeurig (via een online selectie tool) en deels op basis van aanmelding.

N.B: De reguliere beoordelingswijze blijft verder ongewijzigd. De aanvullende inhoudelijke toetsing maakt géén deel uit van de reguliere IBT omgevingsrecht beoordeling van gemeenten. De beoordelingswijze blijft gedurende de pilotperiode ongewijzigd volgens de vastgestelde criteria en termijnen zoals vastgelegd in het *Uitvoeringsprogramma Generiek Interbestuurlijk Toezicht 2024*, met uitzondering van de genoemde tijdelijke verruimde termijn.

Tijdslijn van de pilot: De pilot IBT omgevingsrecht start na een reactietermijn van minimaal 8 weken, zoals bepaald in artikel 3.2 van de *Bestuursovereenkomst Generiek Interbestuurlijk Toezicht 2022*. B Deze termijn kan met 6 weken worden verlengd bij gemotiveerde reacties, conform artikel 3.3 van dezelfde overeenkomst. Dit wordt echter niet verwacht, aangezien de gemeenten ambtelijk betrokken zijn en op de hoogte zijn van het voorstel. Er is geen indicatie dat er vertraging zal optreden. Daarom wordt verwacht dat de pilot op de geplande startdatum van 23 juni 2025 begint, tenzij er uitzonderlijke omstandigheden voordoen, in welk geval de startdatum wordt verschoven naar 4 augustus 2025.

De pilot start dus zodra de reactietermijn is verstreken op 23 juni 2025. De pilot loopt tot 31 december 2026. Gedurende deze periode zal de verruimde termijn voor alle gemeenten gelden, terwijl de inhoudelijke toetsing van VTH-beleidsstukken bij 12 gemeenten zal plaatsvinden.

Gedurende 2025 en 2026 zal de pilot worden geëvalueerd. Als de pilot geschikt blijkt voor de toekomstige beoordelingswijze van IBT omgevingsrecht, kan de werkwijze worden opgenomen in een geactualiseerd *Uitvoeringsprogramma Generiek Interbestuurlijk Toezicht*, wat kan leiden tot een nieuw GS-besluit.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 1 - Samen werken aan Zuid-Holland Ambitie 7 - Gezond en veilig Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

Sinds de inwerkingtreding van de Wet revitalisering generiek toezicht (1 oktober 2012) is de provincie toezichthouder op de naleving van wet- en regelgeving in medebewind door gemeenten. De provincie toetst met de criteria en indicatoren uit het *Generiek Interbestuurlijk Toezicht Uitvoeringsprogramma 2024* of gemeenten zich aan de geldende wet- en regelgeving houden bij de uitvoering van medebewindtaken. Alle Zuid-Hollandse gemeenten hebben zich gecommitteerd aan dit programma via de *Bestuursovereenkomst Generiek Interbestuurlijk Toezicht 2022*.

Artikel 3.2 van deze Bestuursovereenkomst bepaalt dat wijzigingen pas ingaan na een kennisgeving van minimaal 8 weken aan alle gemeenten. Artikel 3.3 biedt de mogelijkheid de termijn met 6 weken te verlengen als gemeenten schriftelijk reageren op de wijziging.

Op basis van de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit, die per 1 januari 2024 zijn ingegaan, houdt de provincie toezicht op de uitvoering van medebewindtaken op het gebied van omgevingsrecht. Het Omgevingsbesluit (Ob) bevat regels voor het bevoegd gezag over omgevingsvergunningen, procedures, handhaving en uitvoering. Ook zijn procescriteria opgenomen die eisen stellen aan de beleidscyclus voor vergunning, toezicht en handhaving (VTH-taken), zoals de uitvoerings- en handavingsstrategie (Ob art. 13.5, 13.6, 13.7), het uitvoeringsprogramma (Ob art. 13.8) en de evaluatierapportage (Ob art. 13.11).

2 Voorafgaande besluitvorming

Het *Generiek Interbestuurlijk Toezicht Uitvoeringsprogramma 2024* is vastgesteld door GS. (GS-besluit van 4 juli 2023, besluitnummer PZH-2023-835563994, DOS-2021-0000751).

Eveneens het (model) *Bestuursovereenkomst Generiek Interbestuurlijk Toezicht 2022* is door GS vastgesteld (29 juni 2021, besluitnummer PZH-2021-776708888 DOS-2021- 0000751).

3 Proces

Indien GS instemmen met de tijdelijke wijziging in beoordelingswijze voor IBT-Omgevingsrecht, zullen PS en de Colleges van Burgemeesters en Wethouders van de Zuid-Hollandse gemeenten middels een GS-brief worden geïnformeerd (conform de inliggende concepten).

Ambtelijke contactpersonen bij gemeenten zullen eveneens worden geïnformeerd. Daarnaast wordt een ambtelijke klankbordgroep opgericht met Zuid-Hollandse gemeenten om de verdere praktische aspecten van de pilot te organiseren.

De pilot IBT omgevingsrecht start op 23 juni 2025, met een mogelijke verlenging van de reactietermijn tot 4 augustus 2025. Na de start geldt de verruimde termijn voor alle gemeenten, terwijl de inhoudelijke toetsing van VTH-beleidsstukken bij 12 gemeenten plaatsvindt. De pilot loopt tot 31 december 2026.

4 Participatie en rolneming

Het interbestuurlijk toezicht valt onder het rechtmatige overheidsperspectief van het NSOB-sturingsmodel, omdat het een wettelijke toezichtstaak van de provincie betreft op de uitvoering van gemeentelijke taken. Dit toezicht is gebaseerd op juridische kaders, afspraken tussen provincie en gemeenten (via de bestuursovereenkomst), duidelijke procedures (zoals de interventieladder) en interventiemiddelen vanuit de wet.

De pilot omgevingsrecht komt voort uit signalen van gemeenten. Gemeenten zijn geraadpleegd bij de opzet van de pilot. De inbreng van gemeenten wordt serieus genomen en meegenomen in de verdere uitwerking. Deze inbreng kan leiden tot wijzigingen, maar zonder garanties.

De gemeenten steunen de richting van het voorstel, inclusief de flexibele termijn en de nadruk op inhoudelijke toetsing. Er is brede ambtelijke steun en interesse om deel te nemen aan de toetsing en de verdere ontwikkeling en evaluatie van de pilot. Of gemeenten zich bestuurlijk committeren, zal na de reactietermijn blijken. Tot die tijd is er steun en interesse, maar geen officiële toezegging

5 Communicatiestrategie

De Zuid-Hollandse gemeenten zijn ambtelijk nauw betrokken bij de uitwerking van de pilot. De colleges van B&W ontvangen een brief om hen te informeren over de pilot en de aanpassing in de termijnindicator. Provinciale Staten ontvangen een dergelijke brief van GS.

Na besluitvorming wordt er ook een publieke samenvatting gepubliceerd.